

Centraal Bureau voor de Statistiek

Vennootschapsbelasting bij grote ondernemingen.

Eind augustus 2007 verscheen er een artikel in de Financial Times als kop "One-third of biggest (UK) companies pay no tax"¹. Dit artikel trok brede aandacht en leidde tot Kamervragen.^{2 3} Deze vragen spitsen zich toe op de Nederlandse situatie rond de belasting bij vennootschappen en bij de multinationals in het bijzonder.

Naar aanleiding daarvan heeft het CBS onderzoek gedaan naar de hoogte van de effectieve druk van de vennootschapsbelasting (Vpb-druk) bij de grootste niet-financiële ondernemingen in de periode 2001-2006. Nederlandse ondernemingen lijken op het punt van de belastingdruk in het geheel niet op het geschetste beeld in het Verenigd Koninkrijk.

Effectieve Vpb-druk

Onder de effectieve Vpb-druk wordt verstaan de verschuldigde belasting als percentage van de belastinggrondslag (Vpb-grondslag), vergelijkbaar met het belastbaar bedrag in de inkomstenbelasting. De grondslag wordt gevormd door de resultaten van de binnenlandse activiteiten. Dat betekent dat resultaten bereikt door buitenlandse dochters geen invloed hebben op de Nederlandse Vpb-grondslag. De effectieve Vpb-druk is verder afhankelijk van tal van gecompliceerde fiscale maatregelen die de kasstroom aan vennootschapsbelasting kunnen beïnvloeden.

Beperkte waarde van totaaluitkomsten

De effectieve belastingdruk schommelt in de jaren 2001-2006 tussen de 32 en 25%. De tweede schijf van het Vpb-tarief daalde in die periode van 35 tot 29,6%.

In de studie worden ook verschillen in kaart gebracht naar ondernemingskenmerken, zoals de mate van globalisering bij de onderneming. Het blijkt dat Nederlandse internationals in de meeste jaren een relatief lagere Vpb-druk kennen dan de overige ondernemingen. Eén van de verklarende factoren is hier de in 2001 afgeschafte concernfinanciering, die nog door blijft werken tot aan 2011. Dit was een regeling, die de vlucht naar belastingparadijzen diende tegen te gaan.

Micro-onderzoek

Het onderzoek toont aan dat de berekende Vpb-druk, wanneer die zich beperkt tot de totaaluitkomsten van alle ondernemingen of groepen daarvan, te veel onvergelijkbare cijfers gebruikt en daarom nauwelijks te interpreteren is. Daarom is het onderzoek uitgebreid tot aan de individuele Vpb-druk per onderneming naar combinatie van vennootschapsbelasting en Vpb-grondslag.

Aantallen ondernemingen naar combinatie van Vpb en Vpb-grondslag						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Combinatie	x 1					
1. Vpb betaald; grondslag positief	1100	1017	891	906	874	894
2. Vpb betaald; grondslag negatief	105	102	88	84	68	68
3. Vpb restitutie; grondslag positief	64	78	73	76	64	77
4. Vpb Restitutie; grondslag negatief	254	251	207	146	149	116
5. Vpb nihil; grondslag positief	70	61	56	46	45	47
6. Vpb Nihil; grondslag negatief	60	61	55	41	38	28
7. Grondslag nihil	31	26	16	9	7	6
Totaal	1684	1596	1386	1308	1245	1236

Bron CBS; SFGO

¹ Financial Times , 28-8-2007 Corporation taxes in the UK.

² Paul Tang 16-1-2008 Kamervragen 30812, 31165, 31586

³ Agnes Kant Beschouwingen september 2008

De meeste ondernemingen betalen vennootschapbelasting in combinatie met een positieve grondslag. Dergelijke ondernemingen worden verder nog naar de hoogte van de Vpb-druk ingedeeld, nl. die met een lage, gemiddelde of hoge Vpb-druk.

Verreweg de meeste ondernemingen hebben een gemiddelde (20-40%) Vpb-druk. Deze ondernemingen zitten met een redelijke marge rond het tarief. De Vpb-druk daalt hier naar verwachting van 32,1% in 2001 tot 28,7% in 2006. Bijzonder zijn de ondernemingen met een hoge of lage Vpb-druk.

Ondernemingen die Vpb betalen bij een positieve Vpb-druk						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vpb-druk klassen	Ondernemingen x 1					
>0-20%	144	124	111	123	126	170
>20-40	740	692	579	615	604	600
>40%	216	201	201	168	144	124
Totaal	1100	1017	891	906	874	894
	Vpb-druk in %					
>0-20%	7,6	8,6	12,6	10,2	11,1	8,1
>20-40	32,1	32,0	33,2	32,3	30,0	28,7
>40%	53,0	52,5	76,6	47,8	46,9	48,5
Totaal	23,3	26,1	33,8	28,5	29,1	27,0

Bron: CBS-SFGO

De groep met de lage Vpb-druk. Er komen in de verschillende jaren een klein aantal heel grote ondernemingen voor, terwijl de rest veel kleiner van omvang is. Bij verdere navraag bleken de meest opvallende uitkomsten verklaarbaar:

- Incidentele grote aftrekposten;
- De invloed van carry back en forward;
- Vrijstelling op de verkoop van aandelen;
- Compensaties bij privatisering van Overheids-NV's;
- Concernfinanciering;
- De opkomst van durfkapitaal met gevolgen voor Vennootschapsbelasting en Vpb-grondslag.

De groep met hoge Vpb-druk Ook hier is een scheve verdeling van de ondernemingen naar vermogen. Voornaamste oorzaken van de hoge Vpb-druk zijn hier:

- De Mijnbouwwet en de verrekening van het staatsaandeel;
- Niet gehonoreerde verliescompensaties.

Geen belasting komt voor bij:

- Overheidsdeelnemingen;
- Ondernemingen die lopende een boekjaar worden overgenomen.